

VILIN KLOBČIČ

POHORSKA BAJKA

Naročnik: ■
Nigrad d.d.
Zagrebška cesta 30
SI-2000 Maribor

Koncept noveletne okrasitve za mesto Maribor

Elaborat pripravili: ■

 mikrourbanika

Skupina za arhitekturo in kulturo urbanega prostora,
ki jo zastopa:

AABO - Atelje za besedo in obliko
Matej Lozar s.p.
Plintovec 5/c
SI-2201 Zgornja Kungota

mikrourbanika ■

Mateja Katrašnik, univ.dipl.inž.arh.
Manica Klenovšek Musil, univ.dipl.inž.arh.
Mateja Kovač, univ.dipl.inž.arh.
Matej Lozar, univ.dipl.pol.MO
Miha Milič, univ.dipl.inž.arh.
dr. Bojan Musil, univ.dipl.psih.

V I L I N K L O B Č I Č
S L O V E N J E B I S T R I Š K A B A J K A

V tistih starih in dobrih časih, ko so se po pohorskih zavetjih med skalami in pečinami sredi temnih lesov še skrivale pohorske vile, je pri nekem planinskem kmetu služil pastir. Brž ko je skopnel s pobočij sneg, je že jel goniti krave na pašo.

K njemu pa so prišle vsako jutro bele vile s srebrno golido za mleko. S seboj so prinesle takih trav in zelišč, da so se krave zanje kar bodle med seboj, ko so jih raztrošene po travniku iskale. Krave so se vilam rade pomirile in privimljale obilo mleka.

V srebrni golidi so vile prinesle nabrano jutranjo roso in z njo umile polna vimena ter jih nato ročno pomolzle.

Tako so prihajale že vso pomlad.

Nekega poletnega jutra pa jih pastir ustavi:

»Doma me gospodarica vedno krega, kako slabo neki da pasem, ker krave nimajo skoraj nikoli nič mleka!«

Bele vile pa ga v velikih skrbah vprašajo:

»Ali si gospodarici povedal, da me molzemo na paši njene krave?«

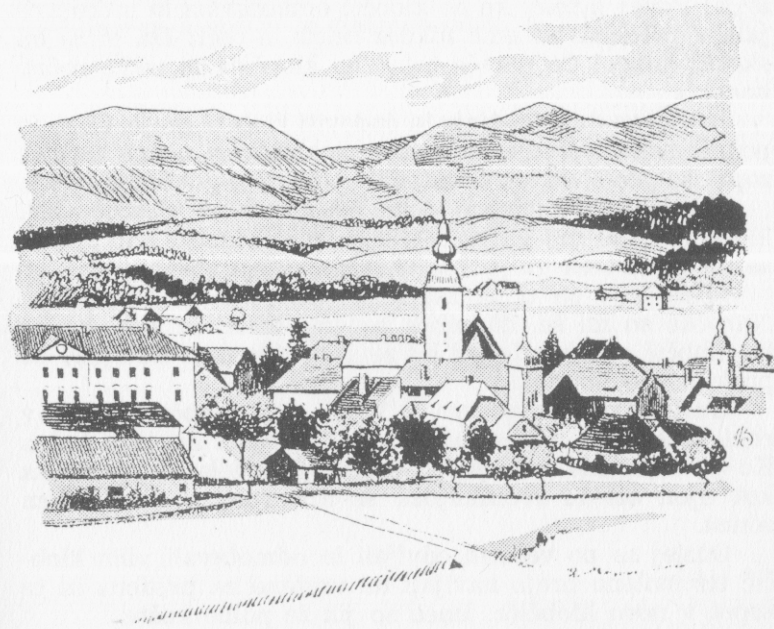
»Tega ji prav prav nisem povedal, tako nor vendarle še nisem! Krega me pa prav vsak dan, debela kravarica pa me večkrat še nabunka po hrbtu; seveda, če ji prej ne uidem!«

»Tudi danes bomo pomolzle krave, ti pa gospodarici opoldne povej, zakaj nimajo toliko mleka! — Jutri zjutraj pridemo zopet in tedaj nam boš moral povedati vse, kar je ona rekla!«

V resnici so vile namolzle polno srebrno golido mleka, in zadovoljne odšle proti svojemu skritemu zavetju med skalami in pečinami nad bistrim potokom.

»Mleko ji moramo plačati z darilom!« so se vile domenile med seboj.

In res; ponoči so izbrale nekaj črnih smrek za svoje čudežne kolovrate; na njih so osnule iz modre mesečine spredene nitke in jih ovile z belo prejo, potegnjeno in spredeno iz nočne megle, ki jo je bilo megleno jezerje nad slovenjebistriško kotlino med Pohorjem, Bočem in Konjiško goro po gorskih potokih potisnilo v črne planine. Vso noč so bele vilinske predice predle lunine žarke z megleno

volno na svojih velikih črnih kolovratih. Spredeno nit so dvojno zasukale in jo zvile v prelepo se bleščeč klobčič.

Drugo jutro so zopet vzele srebrno golido za mleko ter ponesle s seboj novi klobčič. Krave so se že pasle na pašniku, pastir pa je, na štoru stoječ, pokal z bičem ter vriskal. Tedaj so pristopile bele vile in ga vprašale:

»Ali si povedal svoji gospodarici?«

»Sem!« se kratko odreže pastir.

»In kaj je rekla? Je bila huda?«

»Zakaj bi neki bila huda! Rekla je, da si le namolzite

mleka, kolikor ga potrebujete, ona da bo že nekako prebila brez njega »

Pastir si je potegnil klobuk na čelo, zavriskal ter počil z bičem. Vile pa so se zadovoljno oddahnile.

»Če je res tako, potem bodo odslej krave imele še več mleka. Za mleko pa, ki smo ga doslej jemale kar same na paši, ji daj tale klobčič, ki smo ga ponoči spredle in zvile! Povej ji tole: ko bo klobčič odmotavala in nitko zvijala v predena, ne sme nikdar želeti in reči: Da bi že bil skoraj konec! Če poreče tako, bo klobčiča in nitke ročno konec!«

In vile so dale pastirju ta čudoviti klobčič preje, ki so jo ponoči same spredle iz modre mesečine in nočne megle; zopet so pomolzle krave in odšle s polnimi golidami mleka.

Pastir pa je skrbno nosil na rokah ta bleščeče beli klobčič, ki so mu ga dale vile za gospodarico kot plačilo za mleko. Doma ga je veselo izročil svoji gospodinji:

»Bele vile so ti za mleko poslale tale klobčič preje. Naročile so mi še, da nihče ne sme želeti in reči, kadar bo klobčič odvijal: Da bi bil že skoraj konec! Drugače bo preje ročno konec!«

Gospodarica je prevesela vzela vilin klobčič ter ga v roki potežkala; bil je tako lahek kot pest kurjega puha. Ko je nitko odvila in jo pogledala, je videla, da je tanka kot njen las in svetlikajoča se kot sneg v planinskem soncu.

Odslej so po večerih odvijali in odmotavali vilin klobčič ter svileno prejo navijali na vreteno za predena in te zopet v nove klobčiče. Imeli so jih že polne kašte.

Domači pohorski tkalci so iz klobčičev stkali tako tanko in tako silno belo platno, da je bilo kot meglena koprena, močno pa neki tako kot nobeno domače hodno platno. Iz tega platna so nosili narejene bele srajce moški kot ženske, seveda le za nedelje in praznike.

Vilin klobčič so odvijali in odmotavali, a konca ni bilo nikjer; klobčič pa je ostal vedno enako velik in debel.

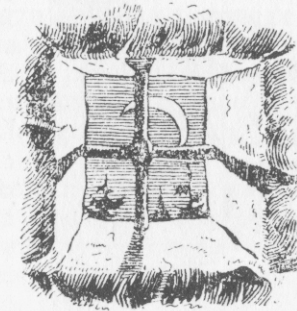
Pa pride k njim neki lenuh služit za pastirja. Po večerji je moral tudi on odvijati vilin klobčič, čeprav se mu je tako hudo zehalo in dremalo.

Nekega večera pa reče jezno:

»To je pa vendarle čudno, da tega klobčiča ni nikdar konec! Odvijam in odvijam, da sem navil že nič ne vem koliko novih klobčičev, pa še vedno ni nitke konec! Da bi bil vendarle že kdaj konec!«

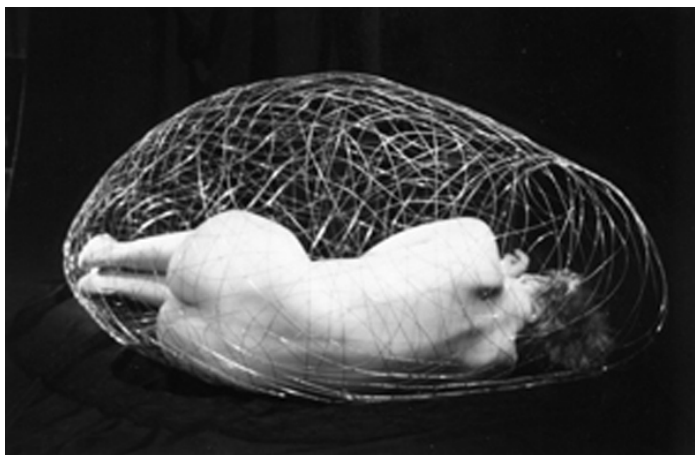
Kako se je pa čez nekaj časa začudil, ko je vilin klobčič bil čedalje drobnejši in je nenadoma zmanjkalo še tanke nitke. Gospodarica je lenuha nabunkala, a kaj, ko pa ni nič več pomagalo.

Vilinjega klobčiča in njegove nitke je bilo zdaj v resnici konec.

IDEJA

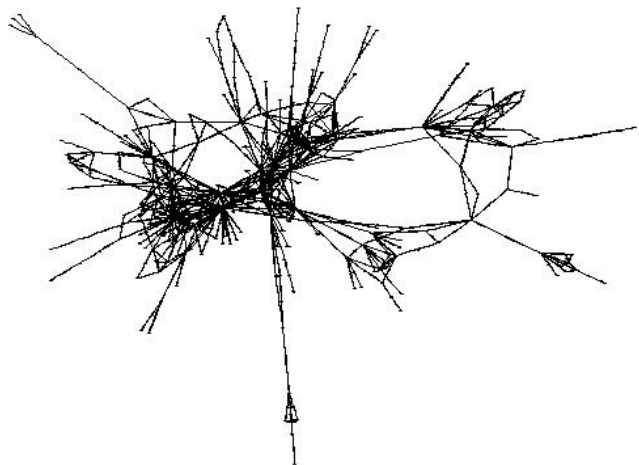
- **Vilin klobčič** bo postal vsebinska in likovna razpoznavnost mesta v novoletnem času. Vsebinsko izhaja iz **pohorske bajke** (Pohorske bajke, Jože Tomažič) in se naslanja na zgodbo o neskončnem klobčiču, ki so ga podarile vile revnemu pastirju v zahvalo. Ta nit vodi v blagostanje, po drugi strani pa simbolično zaprede mesto Maribor v klobčič, prepreden z zgodbami, novejšimi, starejšimi, izmišljenimi, resničnimi in z dodatkom izročila.
- Osnovna ideja novoletne okrasitve se vsebinsko naslanja na zgodbo o klobčiču kot o niti blagostanja, ki smo jo v novoletnem času zapredli skozi mesto. Klobčič se bo pojavil na določenih lokacijah v mestu in se bo skozi ulice razpredel v niti. Klobčič vsebinsko in vizualno poveže mesto in mu da razpoznavni novoletni pečat. Hkrati simbolično predstavlja **rojstvo** nečesa novega, kakor iz zapredenega kokona rojeno Novo leto.

VILIN KLOBČIČ

POHORSKA BAJKA

MATERIALIZACIJA

■ NIT

Vezni člen vseh posegov v prostorih, oseh in naravi je NIT. Vsebinsko je v Vilinem klopčiču zajetih veliko zgodb, vse pa se materializirajo skozi nit. Nit je lahko prikazana skozi material, osvetlitev ali svetlobna telesa.

■ BARVE

■ modra, RAL 5007

Barva vode, ki je močan naravni element mesta.

■ lila, RAL 4005

Barva izhaja iz zmeščane rdeče barve, ki je v zastavi in grbu mesta Maribor. Ko rdeči barvi mesta dodaš barvo vode, dobiš lila.

□ bela, RAL 9003

Bela barva kot osnovna barva svetlobe, ki vsebuje vse barve barvnega spektra. Ta barva se uporablja kot spremljevalna barva modri in lila, ki morata nastopati v večini.

■ NAČIN OSVETLITVE

a) OSI

Nit je prikazana skozi žarek svetlobe ali svetlobno telo.

b) TRGI in OSTALI PROSTORI (ULICE)

Nit je prikazana skozi različne materiale, svetlobna telesa in svetlobo, ki se lahko poljubno izbirajo.

VSEBINA

■ KROVNA ZGODBA

Krovna zgodba je Vilin klobčič. Iz zgodbe vzamemo nit, ki simbolično poveže vse ostale zgodbe. Vsi prostori, ulice in osi, kjer je tema Vilin klobčič, so v **LILA** barvi, ki se lahko kombinira z belo.

■ OSTALE ZGODBE

Ostale zgodbe se črpajo iz poglavja Analiza koncepta noveletne okrasitve, kjer so prostori mesta vsebinsko opredeljeni skozi tradicijo, izročilo, starejšo in novejšo zgodovino ter naravo. Dopusča se možnost, da se pri projektu izjemoma vsebina nadomesti z novo, drugačno, ki jo raziščejo avtorji. Vse vsebine se prikažejo v **MODRI** barvi, ki se lahko kombinira z belo.

■ BREZ ZGODBE

Kadar prostori, ulice, osi in trgi nimajo svoje zgodbe, se uporabi krovna zgodba Vilin klobčič.

UMETNIŠKE INTERVENCIJE

Dopuščamo možnost postavitve 'umetniških intervencij' drugačnega ozadja, kot je krovna zgodba in celotna novoletna okrasitev. To pomeni, da se intervencije vsebinsko ne naslanjajo na zgodbe in vizualno ne na nit in z njo povezane načine osvetlitve. Takšne rešitve so mogoče v primerih:

■ LAMPIJONI

Obstoječa umetniška intervencija skupine Mikrourbanika so lampijoni po obodu starega mestnega jedra.

■ BODOČE UMETNIŠKE INTERVENCIJE

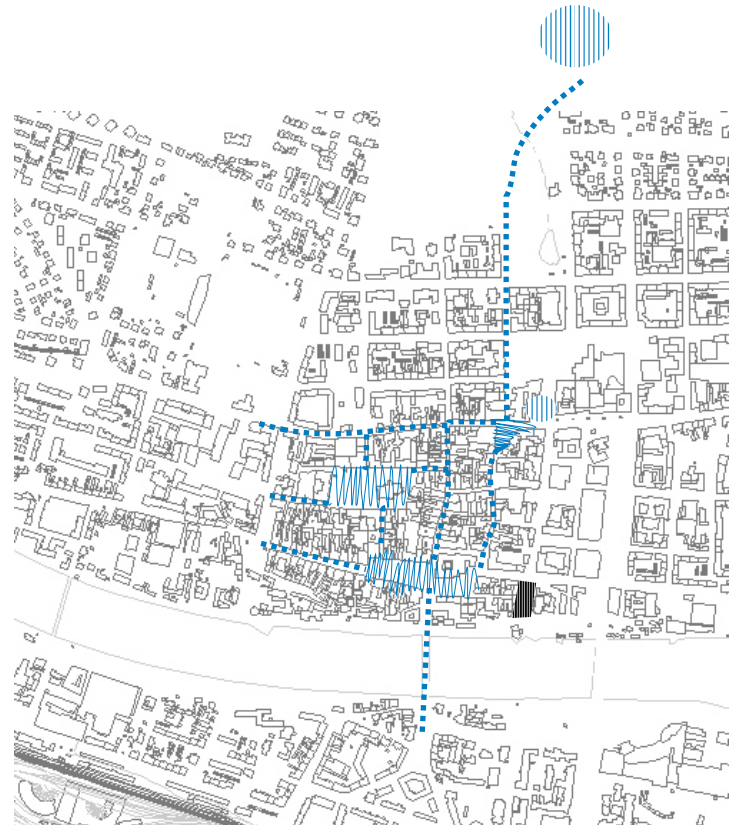
Določeno skozi faznost.

FAZNOST

Klobčič prinese vsako leto novo rojstvo. Vsako leto se zaprede na novi lokaciji in razprede niti po okolici.

Vsi prostori, kjer je vsebina Vilin klobčič, so v lila barvi. Prostori, kjer so vsebine ostale zgodbe, so v modri barvi, hkrati pa dopuščamo kot možnost povsod kombinacijo z belo barvo.

1. faza:

Piramida + staro mestno jedro

- Piramida - Vilin klobčič (lila barva)
- Povezava Piramide po osrednji osi parka - na Vetrinjsko - do Glavnega trga - osi (barva glede na vsebino)
- Trg svobode - s svojimi zgodbami (modra barva)
- Trgi: Glavni trg, Grajski trg, Slomškov trg, Rotovski trg - s svojimi zgodbami (modra barva)
- Ulice: Gosposka, Slovenska, Ul. 10 oktobra, Jurčičeva, Poštna - s svojimi zgodbami (barva glede na vsebino)
- Stari most in Trg revolucije - osi (barva glede na vsebino)

2. faza: razširjeni center

- Rakušev trg - Vilin klobčič (lila barva)
- Trgi: Kraigherjev trg, Trg Borisa Kidriča – pred železniško postajo – s svojimi zgodbami (modra barva)
- Ulice: Mlinska ulica, Ulica Kneza koclja, Svetozarevska, Partizanska, del Prešernove do Rakuševega trga, Titova do forma vive nasproti Telekomu – s svojimi zgodbami (barva glede na vsebino)

3. faza: Drava + Pekrska gorca

- Pekrska gorca – Vilin klobčič (lila barva)
- Drava od Mariborskega otoka do Melja – s svojo zgodbo (modra barva)

4. faza: okoli mestnega jedra

- Kalvarija – Vilin klobčič (lila barva)
- Mestni park – s svojimi zgodbami (barva glede na vsebino)
- Mladinska, Maistrova, Krekova, Razlagova, Tyrševa, Gledališka, Trubarjeva – osi (barva glede na vsebino)

5. faza:

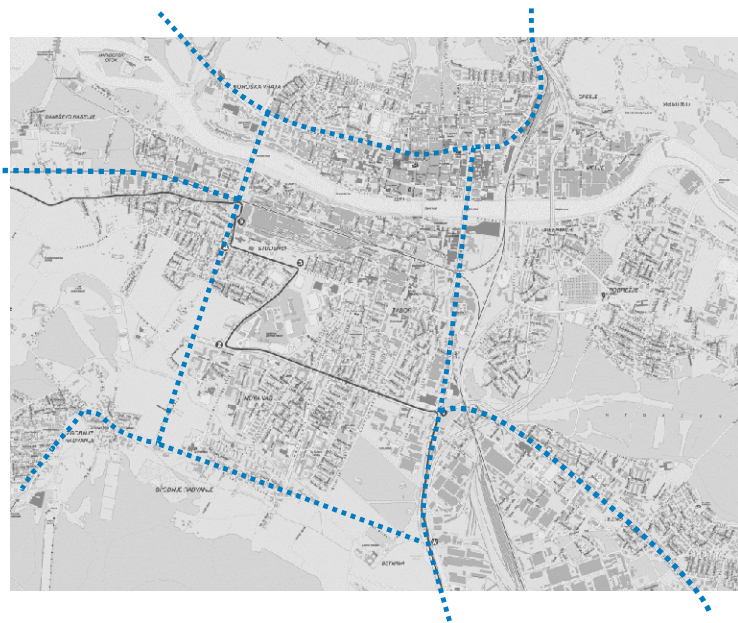
iz centra preko Drave

- Tržnica v Novi vasi (osamelec) – Vilin klobčič (lila barva)
- Gosposvetska, Koroški most–Ul.heroja Šercerja proti Pohorju, Koroška, Na poljanah–Pariške komune do Telekom, Cesta proletarskih brigad, Radvanjska, Gorkega–od Trga revolucije do tržnice v Novi vasi
- osi (barva glede na vsebino)

6. faza

osi – pomembnejše prometnice

- Ptujška cesta
- Titova cesta
- Tržaška cesta
- Šentiljska cesta

ANALIZA